IV

(Pranešimai)

EUROPOS SĄJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRANEŠIMAI

TARYBA

Tarybos išvados dėl švietimo ir mokymo vaidmens įgyvendinant strategiją „Europa 2020“

(2011/C 70/01)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

PABRĖŽDAMA esanti visiškai pasirengusi su Europos Vadovų Taryba pasidalinti Tarybos ekspertinėmis žiniomis švietimo ir mokymo politikos srityje ir aktyviai prisidėti prie sėkmingo Europos darbo vietų kūrimo ir ekonomikos augimo strategijos „Europa 2020“ bei Europos semestro įgyvendinimo;

PRIMINDAMA šios strategijos tikslus – siekti pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo, kurie turi būti sutvirtinti tam tikrais ES pagrindiniais tikslais ir pavyzdinėmis iniciatyvomis;

IR ATSIŽVELGDAMA Į Komisijos 2011 m. metinę augimo apžvalgą, įskaitant strategijos „Europa 2020“ pažangos ataskaitą, makroekonominę ataskaitą, bendrosios užimtumo ataskaitos projektą ir strategijos „Europa 2020“ integruotas gaires;

PABRĖŽIA, KAD:

Švietimui ir mokymui tenka svarbus vaidmuo siekiant strategijoje „Europa 2020“ nustatytų pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo tikslų, ne tik suteikiant piliečiams gebėjimų ir kompetencijų, kurių reikia Europos ekonomikai ir Europos visuomenei, kad jos išliktų konkurencingos ir inovacinės, bet ir padedant skatinti socialinę sanglaudą bei įtrauktį. Todėl pagrindinis švietimo ir mokymo vaidmuo turėtų visapusiškai atsispindėti Tarybos darbe, kuris bus vykdomas naujojo Europos semestro, prasidėsiančio 2011 m. pradžioje, metu. Visų pirma, padedama Komisijos Taryba turėtų užtikrinti, kad būtų visapusiškai nagrinėjami klausimai, susiję su politikos priemonėmis ir reformomis švietimo bei mokymo srityje, šių priemonių ir reformų įnašu siekiant Europos tikslų ir keitimusi geros politikos bei praktikos pavyzdžiais.

MANO, KAD:

1. Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginė programa (ET 2020) ir jos keturi strateginiai tikslai [1] yra tvirtas pagrindas Europos bendradarbiavimui švietimo ir mokymo srityje bei tokiu būdu jais gali būti svariai prisidėta siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų.

2. Kopenhagos procese, kurio strateginiai būsimo dešimtmečio prioritetai buvo peržiūrėti 2010 m. gruodžio mėn. Briugėje įvykusiame ministrų posėdyje [2], pabrėžiama, kad profesiniam rengimui ir mokymui tenka svarbus vaidmuo prisidedant prie strategijos „Europa 2020“ tikslų suteikiant tinkamų, itin kokybiškų gebėjimų ir kompetencijų.

3. Švietimo ir mokymo srityje iš siūlomų strategijos „Europa 2020“ pavyzdinių iniciatyvų yra ypač svarbios šios dvi:

   i) pirma, iniciatyva „Judus jaunimas“, kuria siekiama padėti jaunimui pasinaudoti visomis mokymo ir švietimo teikiamomis galimybėmis bei tokiu būdu pagerinti savo galimybes įsidarbinti. Reikia nedelsiant užtikrinti, kad būtų sumažintas mokyklos nebaigusių jaunų žmonių skaičius, kad visi jauni žmonės įgautų pagrindinių gebėjimų, kurių reikia norint mokytis toliau, ir kad būtų suteikta daugiau galimybių mokytis vėlesniame gyvenimo etape. Aukštojo mokslo įstaigos turėtų būti skatinamos gerinti siūlomų mokymo kursų kokybę ir aktualumą, kad daugiau įvairių piliečių norėtų stoti į aukštąsias mokyklas, o visų jaunų žmonių mokymosi judumas turėtų būti skatinamas visoje švietimo sistemoje ir neformaliojo mokymosi sąlygomis, pavyzdžiui, pasitelkiant darbą su jaunimu ir jaunimo dalyvavimą. Be to, turėtų būti skatinama įgyti daugiau profesinės bei verslumo mokymosi patirties ir plečiamos savanoriškos veiklos, savarankiško darbo bei darbo ir mokymosi užsienyje galimybės;

[1] OL C 119, 2009 5 28.

[2] Briugės komunikatas dėl intensyvesnio Europos bendradarbiavimo profesinio rengimo ir mokymo srityje: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/vocational/bruges_en.pdf

ii) antra, iniciatyva „Naujų gebėjimų ir darbo vietų kūrimo darbotvarkė“, kurioje akcentuojamas poreikis atnaujinti gebėjimus ir didinti įsidarbinimo galimybes. Reikia daryti pažangą siekiant geriau nustatyti mokymo poreikius, didinti švietimo ir mokymo tinkamumą darbo rinkai, sudaryti palankesnes sąlygas asmenims pasinaudoti mokymosi visą gyvenimą galimybėmis ir profesiniu orientavimu bei užtikrinti sklandų perėjimą iš švietimo ir mokymo sektoriaus į užimtumo rinką. Šiems tikslams pasiekti reikalingas glaudesnis valstybės tarnybų, švietimo ir mokymo paslaugų teikėjų bei darbdavių bendradarbiavimas ir partnerystės nacionaliniu, regionų ir vietos lygiais. Didinant įsidarbinimo galimybes taip pat labai svarbu pereiti prie mokymosi rezultatais grindžiamų kvalifikacijų sistemų ir geriau įteisinti neformaliojo mokymosi ir savišvietos metu įgytus gebėjimus ir kompetencijas.

4. Švietimas ir mokymas gali labai prisidėti įgyvendinant ir kitas pavyzdines iniciatyvas, pavyzdžiui, iniciatyvas „Europos skaitmeninė darbotvarkė“ ir „Inovacijų sąjunga“. Europos švietimo ir mokymo sistemose reikia užtikrinti tinkamą gebėjimų ir kompetencijų derinį, garantuoti pakankamą mokslo, matematikos ir inžinerijos absolventų skaičių, suteikti žmonėms pagrindinių gebėjimų, motyvaciją ir gebėjimą mokytis, skatinti universaliųjų kompetencijų, įskaitant tas kompetencijas, kurios suteikia galimybę naudoti modernias skaitmenines technologijas, ugdymą, propaguoti tvarų vystymąsi ir aktyvų pilietiškumą bei skatinti kūrybingumą, inovacijas ir verslumą.

5. Siekiant iniciatyvos „Europos kovos su skurdu planas“ tikslų taip pat reikia dėti daugiau pastangų, kad būtų teikiama parama ir atveriamos galimybės netradiciniais būdais besimokantiems ir nepalankioje padėtyje esantiems asmenims. Siekiant mažinti socialinę nelygybę ir suteikti galimybę visiems piliečiams visapusiškai pasinaudoti savo potencialu, svarbūs įvairūs veiksniai, pavyzdžiui, geresnės sąlygos gauti kokybiškas ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros paslaugas, naujoviškų švietimo ir mokymo galimybių suteikimas nepalankioje padėtyje esančių asmenų grupėms.

PABRĖŽIA, KAD:

I. **Švietimas ir mokymas yra svarbūs veiksniai siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų**

1. Būtina skubiai ir veiksmingai investuoti į kokybišką švietimą ir mokymą bei jo modernizavimą ir reformas, nes švietimas ir mokymas užtikrins pagrindą Europos ilgalaikiam klestėjimui, o žmonėms įgavus daugiau ir geresnių gebėjimų bei kompetencijų bus geriau reaguojama į krizių pasekmes trumpuoju laikotarpiu.

2. Būtina stiprinti visą gyvenimą trunkančio mokymosi galimybes visiems ir visuose švietimo ir mokymo sistemų lygmenyse, visų pirma didinant profesinio rengimo ir mokymo patrauklumą bei aktualumą ir didinant besimokančių suaugusiųjų skaičių bei suaugusiųjų mokymo aktualumą.

3. Kuo skubiau spręsti jaunų moterų ir jaunų vyrų, kuriems dėl sunkios krizės itin sunku patekti į darbo rinką, padėties klausimus.

4. Didinti švietimo ir mokymo sistemų prisitaikymą prie naujų poreikių ir tendencijų, siekiant geriau patenkinti darbo rinkoje kylančius gebėjimų poreikius ir įveikti globalizuoto pasaulio socialinius bei kultūrinius iššūkius.

II. **Reikės daugiau pastangų, kad būtų pasiekti pagrindiniai tikslai švietimo srityje**

5. Pasiekus du ES pagrindinius tikslus švietimo ir mokymo srityje, t. y. mokyklos nebaigusių asmenų dalį sumažinus iki mažiau nei 10 %, o tretinį ar lygiavertį išsilavinimą įgijusių 30–34 metų amžiaus asmenų dalį padidinus bent iki 40 %, tai turės teigiamo poveikio darbo vietų kūrimo ir ekonomikos augimo srityse. Be to, priemonės švietimo ir mokymo sektoriuje padės siekti tikslų kitose srityse, pavyzdžiui, didinti užimtumo lygius, skatinti mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą ir mažinti skurdą.

6. Kalbant apie pirmąjį iš dviejų paminėtų tikslų, mokyklos nebaigimas yra sudėtingas reiškinys, kuriam įtakos turi švietimo, individualūs ir socialiniai bei ekonominiai veiksniai. Šiai problemai spręsti reikia imtis prevencinių ir kompensacinių priemonių, pavyzdžiui, suteikti antrą galimybę įgyti išsilavinimą, taip pat glaudžiai derinti veiksmus švietimo ir mokymo sektoriuose bei kitose susijusiose politikos srityse. Politikos priemonės, kurias įgyvendinant galima pakeisti padėtį, be kita ko, gali būti geresnis ikimokyklinis ugdymas, atnaujintos mokymo programos, geresnis mokytojų išsilavinimas, novatoriški mokymo metodai, individualiai pritaikyta pagalba – visų pirma nepalankioje padėtyje esančių asmenų grupėms, įskaitant migrantus ir romus, ir tvirtesnis bendradarbiavimas su šeimomis ir vietos bendruomene.

7. Siekiant antrojo tikslo taip pat reikia taikyti įvairialypį metodą. Siekiant, kad tretinio ar lygiaverčio švietimo sistemos būtų patrauklios ir veiksmingos, į jas reikia daug ir veiksmingai investuoti, modernizuoti jų mokymo programas ir gerinti valdymą šiose srityse. Inovacijos turėtų būti skatinamos tiek sisteminiu, tiek instituciniu lygiu, taip pat reikia efektyviau panaudoti finansavimą ir surasti įvairesnių finansavimo šaltinių. Taip pat reikia stengtis nustatyti geresnes sąsajas su platesniu pasauliu kuriant partnerystes su įmonėmis ir mokslinių tyrimų subjektais bei sudaryti geresnes galimybes netradiciniais būdais besimokantiems asmenims suteikiant tinkamų paskatų ir propaguojant tvirtinimo ir paramos schemas bei orientavimo paslaugas.

ŠVIETIMO IR MOKYMO SRITIES KLAUSIMAIS ATITINKAMAI PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ:

1. Priimti tikslingas ir veiksmais grindžiamas nacionalines reformų programas, kuriomis bus prisidedama siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų, įskaitant ES pagrindinius tikslus.

2. Imtis nacionalinius tikslus atitinkančių politikos veiksmų, atsižvelgiant į atitinkamą valstybių narių pradinę padėtį ir nacionalines aplinkybes bei laikantis nacionalinės sprendimų priėmimo procedūrų.

3. Vykdyti horizontalų ir glaudų bendradarbiavimą su kitais atitinkamais sektoriais, dalyvaujančiais nacionaliniu lygiu įgyvendinant strategiją „Europa 2020“, visų pirma su užimtumo ministerijomis, tačiau ir su kitais suinteresuotaisiais subjektais, pavyzdžiui, socialiniais partneriais, rengiant nacionalinę užimtumo politiką atsižvelgiant į integruotas gaires Nr. 8 ir 9 ([1]) bei teikiant jos įgyvendinimo ataskaitas.

4. Skatinti aukštojo mokslo įstaigų, mokslinių tyrimų institutų ir įmonių tvirtesnį bendradarbiavimą siekiant stiprinti žinių trikampį, kaip novatoriškesnės ir kūrybingesnės ekonomikos pagrindą, vadovaujantis integruota gaire Nr. 4 ([2]).

PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ IR KOMISIJOS:

1. Stiprinti horizontalų bendradarbiavimą ir intensyviau keistis patirtimi ir geros praktikos pavyzdžiais tarp valstybių narių įgyvendinant nacionalines reformų programas, ir atitinkamais atvejais šiuos klausimus įtraukti į būsimą tarpusavio mokymosi veiklą.

2. Aktyviau propaguoti galimybes mokytis formuoti politiką, visų pirma strategijos „Europa 2020“ srityse, o atvirąjį koordinavimo metodą labiau pritaikyti valstybių narių poreikiams ir interesams veiksmingiau pasinaudojant Europos bendradarbiavimo rezultatais, didinant skaidrumą ir remiant konkretesnį bendradarbiavimą.

3. Stiprinti strategijos „Europa 2020“ pagrindinių ir platesnių tikslų sąsajas, visų pirma sustiprinant įrodymų bazę šioje srityje ir į kliūčių ekonomikos augimui ir užimtumui nustatymo procesą labiau įtraukiant švietimo ir mokymo sektorius.

4. Kaip apibrėžta iniciatyvoje „Naujų gebėjimų ir darbo vietų kūrimo darbotvarkė“, pasirengti geriau iš anksto numatyti ir derinti darbo rinkos ir gebėjimų poreikius, užtikrinti tinkamą gebėjimų derinį, įskaitant skaitmenines ir verslumo universaliąsias kompetencijas, ir parengti visapusišką geresnių mokymosi visą gyvenimą galimybių strategiją, visų pirmą skirtą nepalankioje padėtyje esančių asmenų grupėms.

PRAŠO KOMISIJOS:

1. Visapusiškai suderinus su valstybėmis narėmis toliau stiprinti strateginės programos „ET 2020“ ir strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimo tvarkos sąsajas, visų pirma dėl darbo ciklų, ataskaitų teikimo ir tikslų nustatymo srityse. Teikiant pasiūlymus dėl strateginės programos „ET 2020“ naujo ciklo vidutinės trukmės prioritetų, ypatingas dėmesys turėtų būti skirtas pagrindiniams tikslams ir atitinkamoms priemonėms, kurių imamasi pagal iniciatyvas „Judus jaunimas“ ir „Naujų gebėjimų ir darbo vietų kūrimo darbotvarkė“.

2. Skatinti strateginės programos „ET 2020“ įgyvendinimo bendrosiose pažangos ataskaitose tinkamai atsižvelgti į strategijos „Europa 2020“ tikslus, tuo pačiu pripažįstant, kad norint susidaryti geresnį supratimą apie valstybių narių nacionalinę švietimo politiką, tokių ataskaitų pridėtinė vertė yra išskirtinė.

3. Pateikti išsamią pažangos, padarytos siekiant pagrindinių tikslų ir strateginės programos „ET 2020“ lyginamųjų standartų, analizę, kuria būtų remiamasi keičiantis nuomonėmis Taryboje per kiekvieną Europos semestrą.

4. Didinti priemonių, vykdomų taikant atvirąjį koordinavimo metodą, matomumą bei skaidrumą, užtikrinant veiksmingą veiklos koordinavimą, į kurį būtų įtrauktos valstybės narės ir kuriuo būtų užtikrinamas atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas.

5. Pateikti analizę, kaip taikant atvirąjį koordinavimo metodą skatinti keitimąsi informacija apie investavimo į švietimo sritį ir politikos metodų, kurių laikomasi siekiant strategijos „Europos 2020“ tikslų, sąsajas.

([1]) Nr. 8: Formuoti kvalifikuotą darbo jėgą atsižvelgiant į darbo rinkos poreikius ir skatinti mokymąsi visą gyvenimą.
Nr. 9: Gerinti visų lygių švietimo ir mokymo sistemų kokybę bei veikimą ir didinti tretinį ar lygiavertį išsilavinimą įgijusių asmenų skaičių.

([2]) Nr. 4: Moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai bei inovacijoms skirtos paramos optimizavimas, žinių trikampio tobulinimas ir skaitmeninės ekonomikos potencialo panaudojimas.